

...

Fővárosi Ítéltábla

16.Gf.40.176/2020/4.

A Fővárosi Ítéltábla dr. Hrabéczy Miklós pártfogó ügyvéd (Helység4, ... u. .) által képviselt felperes (cím2. 7. em.) felperesnek a dr. Kollár Gyula ügyvéd (Helység1/2/3, .. út .) által képviselt alperes (Helység1, .. u. .) alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. június 20-án kelt 25.P.20.978/2019/6. számú ítélete ellen a felperes és az alperes által benyújtott fellebbezések folytán – tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a perköltség viselésére is kiterjedően - megváltoztatja, a marasztalás összegét 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forintra leszállítja, a késedelmi kamat fizetésének kezdő időpontját 400.000 (négy százezer) forint tőke vonatkozásában 2001. november 9. napjában, 1.100.000 (egymillió-egyszázezer) forint tőke vonatkozásában 2003. április 18. napjában állapítja meg.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt napon belül 972.294 (kilencszázhetvenkétezer-kétszázkilencvennégy) forint első- és másodfokú együttes perköltséget.

A 3.040.173 (hárommillió-negyvenezer-százhetvenhárom) forint első- másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket, továbbá a felperes pártfogó ügyvédje munkadíjának az egészét az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított, a fellebbezések elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a B S.F Sz. (korábbi elnevezésén B Á.B-i Sz.) a pénzüket rövid időtartamra jó hozammal befektetni kívánó személyeket tagként felvette, és részükre a névértéket meghaladó áron A-H (Korábbi elnevezés szerint B V Sz.) szövetkezeti üzletrészeket értékesített, amelyeket egyidejűleg magasabb áron, meghatározott fizetési határidővel visszavásárolt. Az adott időtartamra befektetni kívánó szövetkezeti tag nyereségét a vételi és az eladási ár különbözete képezte. A B S.F Sz. (a továbbiakban: B Sz.) az általa kínált befektetési lehetőséget hirdetésben tette közzé, ezekben a banki kamatokat meghaladó mértékű hozamot ígért.

A szövetkezet létrehozására az alperes elképzelései alapján került sor. Az alperes a B Sz. igazgatóságának elnöke volt 1995. március 1 napjától 1996. december 18. napjáig, majd 1998. május 20. napjától 2004. április 6. napjáig. Az A-H V Sz. vezető tisztségviselője volt 2004. február 18. és 2012. június 26. napja között, továbbá felügyelő bizottsági tagja volt 2000. december 20. és 2004. február 12. között. A B Sz. 1/.... (.....) számú igazgatósági határozatával az alperest elnökként megbízta azzal, hogy a taglétszám dinamikus növelése által folyamatos tőkebevonást biztosítson.

A felperes szövetkezeti részjegyek vásárlása révén a B Sz. tagjává vált. A B Sz. mint eladó 2001. május 8. napján két üzletrész-adásvételi szerződést kötött a felperessel mint vevővel; a . szerződésszám alatt 7.000.000 darab, összesen 7.000.000 forint értékű B V szövetkezeti üzletrész megvásárlásáról, a . szerződésszám alatt 2.600.000 db, 2.600.000 forint értékű üzletrész megvásárlásáról. A 2003. július 30-i szerződésmódosítás értelmében a . és . számú szerződések esetében az üzletrész vételárának visszavásárlási határideje 2003. október 9-re

módosult. A 2001. november 9. napján kötött üzletrész-adásvételi szerződéssel a felperes a szövetkezettől 400.000 db, 400.000 forint értékű üzletrészt vásárolt, amely szerződés esetében a visszavásárlási határidő 2003. július 30-án 2003. október 10-ére módosult. 2003. április 18-án szerződésszám alatt 939.875 db, 1.000.000 forint értékű üzletrész 1.100.000 forint vételáron megvásárlásáról állapodtak meg azzal, hogy a visszavásárlási határidő 2003. október 19. volt. Az adásvételi szerződésekben meghatározott vételárak összegét a felperes a B Sz. részére megfizette.

A szövetkezet felszámolását 2004. április 6. napján elrendelték.

Miután a szerződésekben kikötött, majd a felek közös megegyezésével meghosszabbított határidőben a B Sz. visszavásárlási kötelezettségét nem teljesítette, a felperes 2004. február 12. napján az alperessel szemben büntető feljelentést tett.

Az alperessel szemben folyamatban volt büntetőeljárásban a Fővárosi Törvényszék 26.B.7/2011/210. számú, a Fővárosi Ítéltábla 2013. november 20. napján kelt, 3.Bf.344/2012/95. számú határozatával jogerős ítéletében megállapította az alperes bűnösségét 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntetében, 1 rendbeli közvetett tettesként elkövetett hűtlen kezelés büntetében, 1 rendbeli hűtlen kezelés büntetében, 1 rendbeli csődbűncselekmény büntetében, 2 rendbeli közokirat-hamisítás büntetében, 1 rendbeli társtettesként elkövetett jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntetében és 1 rendbeli tőkebefektetési csalás büntetében. A másodfokon eljáró bíróság a büntetőperben a felperes által előterjesztett polgári jogi igényt elutasította, amelyet azzal indokolt, hogy a befektetők nem minősülnek a Be. 54. §-ában meghatározott magánfélnek, mivel polgári jogi igényt kizárólag az a sértett érvényesíthet a büntetőeljárásban, aki a vád tárgyává tett bűncselekmények esetében sértettnek minősül; a befektetők a Be. 55. § (1) bekezdése alapján egyéb érdekeltnek voltak.

[2] A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemmel 2003. december 9-én indult eljárásban a felperes kérte a B Á.B-i Sz.-et vételár címén 14.962.299 forint, valamint ennek 2003. október 9. napjától a kifizetés napjáig járó kamata megfizetésére kötelezni. A követelése alapjaként arra hivatkozott, hogy a szövetkezet az üzletrész adásvételi szerződés szerinti vételár megfizetését határidőben nem teljesítette.

A perré alakult eljárásban követelését 2004. október 13. napján kiterjesztette az A-H Sz.-re mint II. rendű alperesre, valamint alperes-ra mint III. rendű alperesre. Kérte egyetemleges kötelezésüket az általa megjelölt összeg megfizetésére. A III. rendű alperessel szembeni követelése ténybeli alapjaként előadta, hogy az alperes szerezte meg az ingatlanvagyonát; a helyzet kialakulásáért őt tartja felelősnek, neki kárt okozott. A 2005. április 27-i beadványa szerint a III. rendű alperes az ő pénze felhasználásával, megkérdezése nélkül hajtott végre üzleti manővereket, ezért a saját vagyonával felel. A 2005. június 29-i előadása értelmében a III. rendű alperes önhatalmúan átvitte a pénzét a II. rendű alperesbe, majd onnan azt kivéve saját részre ingatlanokat vásárolt.

A Fővárosi Bíróság mint elsőfokú bíróság a 20.P.27.535/2004/10. sorszámú ítéletével kötelezte a (korábban I. rendű alperesként perben állt) B S.F Sz. „f.a.” társaságot 11.100.000 forint vételár, valamint ennek járulékai megfizetésére. Ezt meghaladóan a felperesnek a II. rendű alperessel, az A-H Sz.-tel, valamint a III. rendű alperessel, alperes-val szembeni keresetét elutasította, mivel nem találta megállapíthatónak, hogy a felperes rovására vagyoni előnyhöz jutottak volna.

A Fővárosi Ítéltábla a 2007. április 6-án kelt 16.Gf.40.490/2006/5. szám alatti ítéletével a Fővárosi Bíróság ítéletét akként változtatta meg, hogy a marasztalási összeget felemelte, és az B S.F Sz. „f.a.” I. rendű alperest 14.962.292 forint és ezen összeg után 2003. október 9. napjától járó késedelmi kamatának megfizetésére kötelezte. A jogerős ítélet a II. és III. rendű alperessel szembeni keresetet – azt annak tartalma szerint értelmezve – jogalap nélküli gazdagodás megfizetése iránti követelésként bírálta el, illetve ilyen címen találta megalapozatlannak.

A Legfelsőbb Bíróság a Gfv.IX.30.355/2007/11. számú végzésével a jogerős ítéletet az I. rendű alperest 3.862.200 forint és annak járulékaiban marasztaló részében, az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. A végzés a jogerős ítéletnek a II. és III. rendű alperesekkel szembeni keresetet elutasító, nem fellebbezett rendelkezését nem érintette.

[3] A megismételt eljárásban a felperes 2010. január 13-án a keresetét akként módosította, hogy (kizárólag) a III. rendű alperesként megjelölt alperes (a továbbiakban: alperes) marasztalását kérte, a követelését kártérítésként, annak összegét pedig 22.996.224 forintban jelölte meg. A kereset ténybeli alapjaként előadta, hogy a B Sz. engedély nélküli pénzügyi tevékenységre szerveződött; az alperes a felperes befizetett vagyonát sajátjaként kezelve, bűncselekmény elkövetésével neki kárt okozott. A befektetők kielégítésére szolgáló vagyont elvonta, és azt ingatlanokba fektette. A kártérítés módosított összegét 6.000.000 forintban jelölte meg azzal, hogy emellett további 3.000.000 forint kár megtérítésére is kérte kötelezni az alperest. Előadása értelmében e 3.000.000 forint kár abból származott, hogy az ingatlanát kénytelen volt áron alul értékesíteni. A Budakörnyéki Kerületi Bíróság 2005. április 26. napján kelt 5.Bny.200/2005/5. szám alatti, az alperes ingatlanai vonatkozásában zár alá vételt elrendelő végzésére hivatkozva kérte a követelése kielégítése végett a zár alá vétel feloldását is. E beadványában továbbá perújítási kérelmet is előterjesztett, amely kérelme a 2015. január 5-i pontosítás szerint az A-H és alperesekkel szembeni kereseti követelésének a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.490/2006/5. számú ítéletével történt elutasítására vonatkozik. Arra hivatkozott, hogy az alperes bűnösségének megállapítása olyan új körülmény, amelyre tekintettel perújítási kérelem előterjesztésének van helye.

A 2015. január 27. napján megtartott tárgyaláson a felperes az alperessel szembeni kereseti kérelmét leszállította, és azt 3.962.299 forintban jelölte meg, amely a korábban követelt 14.962.299 forint és a megítélt (11.100.000 helyett) 11.000.000 forint különbözete.

Az elsőfokú bíróság 34.P.20.577/2014/35. szám alatti utasításával a perújítási kérelmet új számra rendelte iktatni.

A 2015. június 5-i beadványában a felperes az alperessel szembeni követelését 3.862.999 forintban jelölte meg.

2015. december 7-én kereseti kérelmét felemelte, az alperes kártérítés címén 14.962.288 forint és ennek 2003. október 9. napjától a kifizetés napjáig járó, törvényes mértékű késedelmi kamatának és perköltségének megfizetésére kötelezését kérte. Egyúttal az érvényesített követelés indokául előadta, hogy a büntető perben bejelentett polgári jogi igényét egyéb útra utasították, ugyanakkor a jogerősen megállapított bűncselekmény folytán az alperes köteles a kereseti kérelmében érvényesített összeget visszafizetni – függetlenül attól, hogy a bíróság korábbi ítélete ennek megfizetése alól felmentette. Álláspontja szerint nem tekinthető ítélt dolognak a bíróság ezen ítéletében hozott „felmentés” a kártérítés megfizetése alól, mert a később bekövetkezett, a büntető eljárást lezáró büntető ítélet „felülírja alperes mentességét”. A kereseti kérelme jogi alapjaként hivatkozott arra, hogy az alperesi tag felelőssége áttörhető, a tag a szerződésen kívüli károkozás szabályai szerint tartozik helytállással a jogi személy társasággal szerződéses vagy szerződésen kívüli jogviszonyban álló, sérelmet szenvedett harmadik személyekkel szemben. A perbeli esetben a felperesi tagi viszony fennállása is az alperes mint természetes személy jogellenes magatartására vezethető vissza, az alperes által kidolgozott szerződéses konstrukciónak megfelelő szerződéskötés eredménye a bekövetkezett kár.

[4] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségében történő marasztalását kérte.

A kereseti kérelemmel szemben elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperesnek vele szemben perbeli legitimációja nincs. Őt szövetkezeti tagként és vezetőként tanúsított magatartásáért a Ptk. 348. §-a értelmében semmilyen anyagi felelősség nem terheli a felperes felé. Utalt arra is, hogy a felperes által hivatkozott, a felelősség áttörésre vonatkozó joggyakorlat kizárólag létező, működő jogi személy tagjának esetében merülhet fel. Polgári jogi felelősséggel a felperes felé a neki okozott károkért kizárólag a jogi személy, a B Sz. tartozhat. A felperes igényét a felszámolási eljárásban, hitelezőként bejelentkezve érvényesítheti, a hitelezői igény bejelentésének hiánya jogvesztést eredményez.

Emellett hivatkozott arra is, hogy a kereseti kérelem érdemi elbírálásra nem alkalmas; a kártérítési igény érvényesítéséhez szükséges tartalmi elemeket, így az okozati összefüggést nem tartalmazza.

Állította, hogy korábban jogerős ítélet elutasította a vele szemben érvényesített 14.962.299 forint követelést, amely ítélet res iudicatának minősül.

[5] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) a 23.P/P.III.22.507/2015/19. számú végzéssel kijavított 2016. február 3-án kelt, 23.P/P.III.22.507/2015/17. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest az alperesnek 825.000 forint perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy 1.843.100 forint illeték az állam terén marad.

[6] Az alperes a 2019. március 6-i fellebbezési ellenkérelmében a követelés elévülésére is hivatkozott.

[7] A Fővárosi Ítéltábla a 16.Gf.40.615/2018/4. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította.

Meghagyta, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak figyelemmel kell lennie a felek, így a felperes már megtett tényelőadásaira is, azokat a kereseti kérelem elbírálásakor értékelnie kell, és a nem vitatott nyilatkozatokra is tekintettel kell megállapítania a Pp. 206. § (1) bekezdésében írtak szerint azt a tényállást, amelyre a határozatát alapozza. Az alperesi vitatás folytán adódó esetleges bizonyítási teherről a tájékoztatást megfelelő részletességgel, a konkrét bizonyítandó tény megjelölésével kell megadni. A feleknek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a beszerzett iratokat megismerhessék, azokra észrevételt tehessenek. Mindezek után lesz abban a helyzetben, hogy a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltak szerint indokolt döntését meghozza.

[8] Az újra megismételt eljárásban a felperes a 2020. május 20-án érkezett beadványában a keresete összegét ismét felemelte, azt 22.996.224 forint és annak járulékaiban jelölte meg – a jogalap és egyéb hivatkozásai változatlanul tartása mellett.

[9] Az alperes a 2019. június 20-án tartott tárgyaláson a követelésösszegszerűségét is vitássá tette.

[10] Az elsőfokú bíróság a 2019. június 20-án kelt 25.P.20.978/2019/6. számú ítéletével az alperes per megszüntetésére irányuló kérelmét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 11.100.000 forintot és ezen összeg után 2003. október 9. napjától 2004. április 30. napjáig évi 11%-os, 2004. május 1. napjától a

kifizetésig a mindenkori késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot, valamint 107.100 forint perköltséget. Az ezt meghaladó keresetet elutasította. Megállapította, hogy a le nem rótt 2.097.000 forint illetéket az állam viseli.

Ítélete indokolásában kifejtette, hogy a Pp. 163. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel valónak fogadta el azt a tényt, hogy a felperes a B Sz.-tel kötött szerződések alapján négy részletben 11.100.000 forintot fizetett meg, továbbá, hogy a felperes polgári jogi igényt érvényesített büntetőeljárásban, amely igényét a bíróság elutasította. Rögzítette, hogy a Pp. 4. § (2) bekezdése értelmében a bűncselekmény elkövetésének megállapítása a polgári perben eljáró bíróságot köti, azonban a kártérítési felelősség feltételeinek – így az okozati összefüggés – fennálltát a jelen perben, önállóan kellett elbírálni. A büntetőítéletben foglaltak alapján az alperes jogellenes magatartása megállapítható volt.

Elsődlegesen az alperes per megszüntetése iránti kérelmét vizsgálva megállapította, hogy – az alperes hivatkozásával szemben – a per korábbi szakában az alperessel szemben előterjesztett és jogerősen elutasított kereset nem volt azonos, illetőleg nem azonos ténybeli és jogi alapokon nyugodott a fenntartott, jelenleg elbírálandó keresettel.

Emellett a polgári jogi igénynek a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.344/2012/95. számú ítéletével történt jogerős elutasítása sem teremt a Pp. 229. § (1) bekezdése szerinti anyagi jogerőt, amely kizárná a kereset elbírálását. A polgári jogi igény elutasításának oka az volt, hogy a befektetők nem minősülnek a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 54. §-ában meghatározott magánfélnek. Ez pedig nem minősül érdemi okból történő elutasításnak.

Másodsorban az alperes elévülési kifogását vizsgálva rögzítette, hogy a felperes kára az egyes pénzüsszegek 2001. május 8-án, 2001. november 9-én és a 2003. év során történt megfizetésével következett be. A felperes 2004. október 13-án érvényesített először igényt az alperessel szemben és – bár a megváltoztatott keresete alapjául szolgáló tény- és jogállását nem adta elő – az érvényesített követelése beazonosítható volt az alperes számára. Ezen eljárási cselekménye a Ptk. 327. § (1) bekezdése szerinti igényérvényesítésnek minősült, amely a per jogerős befejezéséig, 2007. április 6-ig az elévülés nyugvását eredményezte a 327. § (2) bekezdése értelmében. A Kúria végzése folytán megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság az alperest a vele szemben előterjesztett kereset hiányában idézte a tárgyalásokra, de ismételt kereset az alperessel szemben csak 2010. január 13. napján érkezett. Ezen igényérvényesítés azonban az elévülési időn belül történt.

A követelés elévülése hiányában annak megalapozottságát érdemben vizsgálta.

A kártérítési felelősség alapjául szolgáló magatartás vizsgálata körében utalt arra, hogy a szerződés semmisségét a Ptk. 234. § (1) bekezdése alapján hivatalból is észlelnie kell. Az adásvételi szerződések időpontjában hatályban volt új szervezetekről szóló 2000. évi CXLI. törvény 89. § (3) bekezdését és a Ptk. 200. § (2) bekezdését idézve rögzítette, hogy a perbeli adásvételek betétgyűjtést lepleztek, amely tilos ügyletnek minősül. Figyelemmel azonban arra, hogy a perbeli szerződések egyúttal mindkét fél által színlelt szerződésnek is minősülnek, és a Ptk. 207. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a jogviszonyt a leplezett szerződés alapján kell megítélni, a Hpt. 3. §-ában és 2. számú mellékletének 3.

pontjában, továbbá a Hpt. 4. § (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel a jogosultság hiányában kötött, betétgyűjtésre irányuló szerződések mindenképpen érvénytelennek minősülnek.

Az alperes aktív perbeli legitimáció hiánya körében tett előadását vizsgálva rögzítette, hogy (a későbbi hatálybalépés miatt tévesen) hivatkozott 2006. évi X. törvény 72. § (1) és (4) bekezdése, valamint a Ptk. 348. § (1) bekezdésének alkalmazása a jelen kárfelelősség megítélése kapcsán fel sem merülhet; a szövetkezeti tagnak minősülő alperes tagsági jogviszonyával összefüggésben nem harmadik személynek okozott kárt, hanem szövetkezeti tagnak. Ugyanakkor a kereset az alperes kártérítési kötelezettségét az általános deliktuális felelősségére alapította.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján a kártérítési felelősség elemeit vizsgálva rögzítette, hogy az alperes jogellenes és felróható magatartása a büntető ügyben született jogerős ítéletben megállapításra került; a csatolt szerződések és a felek nyilatkozata alapján a felperes teljesítésének összege is igazolt.

Az alperesnek mint jogi személy tagjának felelőssége megállapíthatóságánál figyelemmel volt a jogi személy elkülönült felelősségére és a felelősség áttörésére irányadó joggyakorlatra – így a Szegedi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 2/2008. (XII.4.) számú kollégiumi véleményével módosított, egységes szerkezetbe foglalt 1/2005. (VI.17.) számú kollégiumi véleményére, valamint a Szegedi Ítéltábla erre támaszkodó több eseti döntésére. Rögzítette, hogy a felelősség áttörésére akkor kerülhet sor a jogi személy társaság vezető tisztségviselőjének vagy tagjának esetében, ha olyan többlet tényállási elem állapítható meg, amelynél fogva a vezető tisztségviselő vagy tag magatartása – a jogi személyiséget felhasználva – a saját egyéni érdekei, vagyona javára való szándékos visszaélésnek minősül. E többlet tényállási elem a rendeltetésszerű joggyakorlás súlyos megsértése, a joggal való visszaélés Ptk. 5. § (1) bekezdésében foglalt tilalmának, valamint a Ptk. 4. § (1) bekezdésében foglalt a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértése. A perbeli esetben az alperes kártérítési felelőssége fennálltát megállapíthatónak találta, figyelemmel arra hogy a felperes tagsági viszonyának fennállta is az alperes mint természetes személy jogellenes magatartása folytán keletkezett, valamint az alperes irányítói pozícióját felhasználva, a szövetkezet elkülönült felelősségével visszaélve szándékos, csalárd és egyéni érdekét szolgáló magatartást tanúsított az üzletrész értékesítése által, amellyel a vagyont a szövetkezettől a saját vagyona javára elvonta.

A felperes a bizonyítási teherre való kioktatás ellenére nem igazolta a vagyonában bekövetkezett értékcsökkenés általa állított mértékét. Az elsőfokú bíróság kifejezetten felhívta a felperes figyelmét a kifizetéseket igazoló további szerződések hiányára és arra, hogy a nyomozó hatóság megkeresése további iratok beszerzését nem eredményezte.

Rögzítette, hogy a másodfokú bíróság végzésében foglaltakkal ellentétben nem tekintette a felperes állítására vonatkozó állítását az alperes által kétségbe nem vont előadásnak, figyelemmel arra, hogy az alperes mindvégig vitatta a kártérítési felelőssége fennálltát, így összességében a felperesi előadásokat.

Mivel a felperes vagyonában bekövetkezett értékcsökkenés a csatolt okiratok alapján 11.000.000 forint összegben volt bizonyított, a keresetet ebben a részében találta megalapozottnak, míg az ezt meghaladó kereset elutasításáról határozott.

Kötelezte továbbá az alperest ezen összeg után a keresetben kért időponttól kamat megfizetésére, a Ptk. 360. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel, utalva arra, hogy a kár a kamatfizetés keresetben megjelölt kezdő időpontjánál korábban következett be.

[11] Az ítélettel szemben a felperes és az alperes is fellebbezett.

[12] A felperes fellebbezésében – annak tartalma szerint – az ítélet keresetet elutasító és az alperest késedelmi kamat fizetésre 2003. október 9-től kötelező rendelkezései megváltoztatását, az alperes további 11.866.224 forint tőke és annak törvényes kamatai megfizetésére kötelezését, továbbá a megítélt összeg után a kár tényleges bekövetkeztének időpontjaitól, így 9.500.000 forint után 2001. május 8-tól, 400.000 forint után 2001. november 29-től, 1.000.000 forint után 2003. április 18-tól számított késedelmi kamatai megfizetésére kötelezését kérte.

Előadta, hogy a jogerős büntető ítélet konkrétan megnevezett 22.966.224 forint értékben elkövetett csalás miatt állapította meg az alperes bűnösségét. Az elsőfokú bíróságnak hivatalból kötelessége volt a nyomozó hatóságtól beszerezni a nyomozás során lefoglalt követelések iratait mint bizonyítékokat, és a későbbi lejáratú követeléseit nem hagyhatta volna figyelmen kívül. A Budai Központi Kerületi Bíróság a rendelkezésére álló közokiratok alapján foglalta le is vette zár alá az alperes vagyonát a 22.966.224 forint összegben megállapított jogos követelése biztosítására. A korábbi eljárás során a II. rendű alperesként perben állt A-H V Sz. 2004. december 15-én kiadott szövetkezeti üzletrész kötvényben 16.023.126 db névre szóló üzletrészt igazolt, amely a 2005. december 5-én kiadott egyenlegközlő értelmében 21.106.170 forint értékű. Az alapeljárás során a II. rendű alperes ilyen összegű vagyon megszerzését nem tette vitássá. Az elsőfokú bíróság mindezen bizonyítékok mellőzésével utasította el e részben a keresetét anélkül, hogy ezen okiratok mellőzését megindokolta volna.

[13] (A Fővárosi Ítéltábla az alperes csatlakozó fellebbezését a 2020. január 28-án kelt, 2020. február 20. napján jogerős 16.Gf.40.633/2019/5. számú végzésével elutasította.)

[14] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet marasztaló rendelkezései megváltoztatását, a teljes kereset elutasítását, másodlagosan az ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezése megváltoztatását, a felperes alperesi jogi képviselőt megillető munkadíj megfizetésére kötelezését kérte. Akként nyilatkozott, hogy az ítélet ténybelileg megalapozatlan, jogilag hibás, az alperesi jogi képviselő munkadíjának tekintetében pedig törvénytörő.

Fellebbezését a 2020. március 12-én érkezett beadványában kiegészítette, azt részletesen megindokolta. Érdektelennek minősítette az elsőfokú ítélet deliktualis felelősségére, valamint a szerződések színleltségére vonatkozó okfejtését, egyúttal megjegyezte, hogy a betétgyűjtésre kötött szerződések célzott joghatása nem ellentétes a jogrenddel. Mivel a betétgyűjtési tevékenységben a felperes akaratlagosan, tevékenyen is részt vett, az emiatt esetleg őt ért kárt nem követelheti, mivel saját felróható magatartására előnyök szerzése végett hivatkozik.

Álláspontja szerint a Szegedi Ítéltábla a felelősség áttöréséről szóló eseti döntései jogilag aggályosak, érdektelennek és a perben nem alkalmazhatók. Hivatkozott a BKKB 12.P.I.20.821/2014/22. számú jogerős ítéletében kifejtettekre, és előadta, hogy e kollégiumi vélemény a jogilag létező, működő jogi személy esetében alkalmazható. Idézte az ítélet azon megállapítását, amely szerint a jogi személy tagjával szemben harmadik személy részéről a polgári jogi következmények közvetlenül akkor sem alkalmazhatók, ha a tag – a jogi személy tevékenységi körében, a tagsági viszonyával összefüggésben eljárva – bűncselekményt követett el. Ebből kitűnően a perben a Ptk. 348. §-a az irányadó, a felelősség áttörésére csak külső, harmadik személy esetében lenne mód. Ez utóbbi megállapítás kapcsán hivatkozott a Fővárosi Törvényszék 57.Pf.631.760/2015/8. számú jogerős ítéletére is. A szerződések a felperes mint szervezet tagjának jóváhagyásával került kialakításra és alkalmazásra, a felperes az ebből állítólagosan bekövetkezett kárát nem követelheti.

Fenntartotta a res iudicatára irányuló hivatkozását is, utalva arra, hogy a felperes keresetmódosításai áttekinthetetlenek, amely a felperes terhére kell, hogy essen.

Az ítélet hiányosságaként emelte ki, hogy a felperes perbeli legitimációjának hiányát nem vizsgálta, és ezért azt nem is állapította meg.

Kiemelte, hogy a felperes a szervezettel szembeni felszámolási eljárásba hitelezőként nem jelentkezett be. Igényét csak a felszámolási eljárásban érvényesítheti, a követelés bejelentésének elmulasztása esetén az igényérvényesítés kizárt. Összefoglaló felsorolásában hivatkozásai között az elévülésre történő hivatkozást is említette mindezek felül.

Kérte a perköltségre vonatkozó rendelkezés módosítását akként, hogy az tekintettel van az elutasított 11.896.224 forintos perérték tekintetében a felperes pervesztességére; ennek alapján jogi képviselője munkadíja a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján 556.887 forint + áfa összeg. Kérte ezen felül a korábbi hatályon kívül helyező végzésben a javára megállapított 100.000 forint + áfa összegű perköltségről való rendelkezést is, amelynek 52%-a a pernyertessége arányára tekintettel megilleti.

[15] A másodfokú eljárás a Pp. 111. § (4) bekezdése alapján, a 37/2020. (III.17.) OBHE határozat II. pontjára és a 35/2020. (III.15.) OBHE határozatban foglaltakra is tekintettel 2020. március 15. napjától félbeszakadt, majd a 74/2020. (III.31.) Korm. rendelet 97. § (3) bekezdése alapján 2020. március 30-án újra indult.

[16] A Fővárosi Ítéltábla a félbeszakadás megszűnését követően a vészhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III.31.) Kormányrendelet (Korm. rendelet) 20. §-a alapján a perindításkor hatályban volt, ezért a jelen eljárásban még alkalmazandó a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezéseitől eltérve az elsőfokú ítélettel szembeni fellebbezést a Korm. rendelet 29. § (1) és (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[17] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiak szerint egészíti ki, illetve pontosítja.

[18] A – többek mellett – az alperessel szemben indult büntetőeljárásban a Fővárosi Főügyészség 2006. augusztus 1-jén kelt vádirata a Fővárosi Bíróságra 2006. augusztus 3-án érkezett; a vádiratból kitűnően a felperes mint sértett az alperessel mint vádlottal szemben 22.966.224 forint polgári jogi igényt érvényesített bűncselekménnyel okozott kár címén.

[19] A B V Sz. 2004. február 24-én kelt értesítése szerint a felperesnek mint külső üzletrész tulajdonosnak az üzletrész-nyilvántartási számláján 16.023.126 darab, 21.106.170 forint értékű üzletrészt tartanak nyilván.

A másodfokú eljárásban a tényállás az okiratok alapján a fentiek szerint kiegészíthető volt, ezért a tényállás feltárásának hiányossága – az 1/2014. (VI.30.) PK. vélemény 1. pontjában foglaltakra is figyelemmel – nem minősül olyan lényeges eljárási szabálysértésnek, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítását indokolná.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (3) bekezdésében foglaltak szerint, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

Mivel az alperes fellebbezésében továbbra is ítélt dologra hivatkozott, a Fővárosi Ítéltábla úgy tekintette, hogy fellebbezése az elsőfokú ítélet per megszüntetés iránti kérelmet elutasító rendelkezésére is kiterjed.

[20] A kiegészített tényállásra is figyelemmel a felperes fellebbezése a per főtárgya tekintetében megalapozatlan, a kamatfizetés kezdő időpontja tekintetében alapos, az alperes fellebbezése részben megalapozott, az alábbiak szerint.

[21] Az elsőfokú bíróság a részben hiányosan feltárt tények alapján az elévülés nyugvását illetően részben téves jogi következtetésre jutott, a Fővárosi Ítéltábla e tekintetben a megállapításaival nem értett egyet.

[22] A Fővárosi Ítéltábla mindenekelőtt rögzíti, hogy a Legfelsőbb Bíróság a 2007. december 18-án kelt Gfv.IX.30.355/2007/11. számú végzésével a megismételt eljárásra előírta az adásvételi szerződések semmisségének érdemi vizsgálatát, ennek keretében az A-H V Sz. üzlet rész képzése jogszerűségének mérlegelését.

Miután azonban a 2010. január 13-i keresetleszállítás folytán a kereset kizárólag az addigi III. rendű alperessel, azaz a jelenlegi alperessel szemben minősül előterjesztettnek, a korábbi szerződő fél A-H V Sz. perben állásának hiányában a szerződés semmisségének vizsgálata a perben kizárt.

A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú ítélet indokolásának az adásvételi szerződések semmisségének vizsgálatára vonatkozó részét (a 8. oldal 5. bekezdéstől a 9. oldal 5. bekezdésig) mellőzi.

[23] Az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta elsődlegesen az alperes per megszüntetése iránti kérelmét és ennek körében a követelés korábbi jogerős elbírálására való hivatkozást.

[24] A Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, ha megállapítható, hogy a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt - akár ugyanazon bíróság, akár más bíróság előtt - a per már folyamatban van (128. §), vagy annak tárgyában már jogerős ítéletet hoztak (229. §).

[25] A Pp. 157. § a) pontja értelmében a bíróság a pert megszünteti, ha a keresetlevelet a fenti okból idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítani.

[26] Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2007. április 6-án kelt 16.Gf.40.490/206/5. számú ítéletével a jelen per alperese vonatkozásában jogerősen elutasított kereset nem egyezik a most elbírálendő, fenntartott keresettel. A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy az ítélet a keresetet kifejezetten jogalap nélküli gazdagodás megfizetése iránti kérelemként bírálta el, és ilyen címen találta megalapozatlannak. A másodfokú döntés e részét a Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.555/2007/11. számú végzése nem érintette. Ugyanakkor rögzítette, hogy a felperes az „I. rendű alperest vételár tartozás, a II. és III. rendű alpereseket jogalap nélküli gazdagodás címén kérte marasztalni.” Erre tekintettel az ugyanazon alperessel szemben a jelen perben más jogalapon, bűncselekménnyel okozott kárként érvényesített igény korábban elbírálásra még nem került. Jelen keresettel érvényesített jog tárgyában tehát jogerős ítélet még nem született.

Az elsőfokú bíróság ugyancsak helytállóan állapította meg, hogy a büntetőeljárásban előterjesztett polgári jogi igény érdemi elbírálása hiányában „ítélt dolog” hatályát a polgári jogi igény elutasítása nem eredményezi.

A büntetőügyben eljáró bíróság nem a kártérítési igény mint Ptk.-ban szabályozott magánjogi jogosultság tárgyában, hanem ezen igény büntetőeljárás keretében való érvényesíthetősége kérdésében határozott, ezért a polgári perben érvényesített jogra a büntető ítélet tárgyi hatálya nem terjed ki (Kúria Pfv.III.21.306/2017/18.).

Megalapozatlanul érvelt ezért az alperes a Pp. 229. § (1) bekezdése alkalmazhatóságával.

[27] Az alperes az elsőfokú eljárás során hivatkozott arra, hogy a vele szemben érvényesíteni kívánt követelés elévült, ennél fogva az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta ezt követően az elévülés bekövetkeztét. Az e tekintetben levont jogi következtetéseivel azonban a Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet.

[28] Az irányadó joggyakorlat értelmében a bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránti polgári jogi igény elévülése tekintetében a megszakadás és nyugvás szempontjából a polgári jog szabályait kell alkalmazni (BDT2012. 2821., BH2011. 101.)

A károkozás időpontjában hatályban volt, ezért a jelen eljárásban irányadó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 324. § (1) bekezdése értelmében a követelések öt év alatt elévülnek, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

A 325. § (1) bekezdése szerint az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet.

A Ptk. 327. § (1) bekezdése értelmében a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás, a követelés bírósági úton való érvényesítése, továbbá megegyezéssel való módosítása - ideértve az egyezséget is -, végül a tartozásnak a kötelezett részéről való elismerése megszakítja az elévülést.

A (2) bekezdés szerint az elévülés megszakadása, illetőleg az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezése után az elévülés újból megkezdődik.

[29] Miután (az elsőfokú bíróság által is megállapítottan) a polgári perben 2004. október 13-án történt igényérvényesítés az alperessel szemben nem bűncselekménnyel okozott kár, hanem jogalap nélküli gazdagodás megtérítésére irányult, ez utóbbi követelés érvényesítése a kártérítés elévülése megszakadását, majd ezt követően az elévülési idő nyugvását nem eredményezheti.

[30] A Ptk. 360. § (4) bekezdése értelmében a bűncselekménnyel okozott kár esetén a követelés öt éven túl sem évül el mindaddig, amíg a bűncselekmény büntethetősége el nem évül.

Eszerint ha a károkozó magatartás valamely bűncselekmény törvényi tényállását is megvalósítja és az adott bűncselekmény büntetési tétele hosszabb a követelés érvényesítésére vonatkozó öt éves, általános elévülési időnél, az igény érvényesíthetőségére a hosszabb elévülési idő az irányadó (BH2015. 65.).

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 26. § (1) bekezdés értelmében a büntethetőség elévül a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább öt év elteltével.

A Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.344/2012/95. számú jogerős ítéletéből kitűnően az alperes bűnösségét 1 rb. folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntette, 1 rb. közvetett tettesként

elkövetett hűtlen kezelés büntette, 1 rb. hűtlen kezelés büntette, 1 rb. csődbűncselekmény büntette, 2 rb. közokirat-hamisítás büntette, 1 rb. társtettesként elkövetett jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntette és 1 rb. tőkebefektetési csalás büntette miatt állapították meg.

A Btk. 459. § (1) bekezdésének 31. pont (6) bekezdés c) pontja rögzíti, hogy a törvény alkalmazásában az érték, kár, valamint a vagyoni hátrány 5.000.001 és 50.000.000 forint között jelentős.

Tekintettel arra, hogy a felperes igazoltan 11.100.000 forintot fizetett meg, a bekövetkezett kárral okozati összefüggésben álló bűncselekménynek a perben érvényesített igény, illetőleg annak elévülése vizsgálata szempontjából csakis az ilyen értékre elkövetett cselekmény minősül. (Az adott, a kárt okozó konkrét bűncselekmény büntetési tétele büntető jogszabályok alapján történő vizsgálatának irányadósága következik a Szegedi Ítéltábla BDT2015. 3364. számon közzétett eseti döntésének III. pontjához fűzött indokolásából is.) Mivel a jelentős (5.000.001-50.000.000 forint) értékre elkövetett hűtlen kezelés büntettének büntetési tétele a Btk. 376. § (4) bekezdés a) pontja értelmében legfeljebb öt évig terjedő szabadságvesztés, az ilyen értékre elkövetett csődbűncselekmény büntetési tétele a Btk. 404. § (1) bekezdés b) és c) pontja valamint a (2) bekezdés b) pontja szerint szintén legfeljebb öt évig terjedő szabadságvesztés, a közokirat-hamisítás büntettének büntetési tétele a Btk. (1) bekezdés c) pontja értelmében legfeljebb három évig terjedő szabadságvesztés, a társtettesként elkövetett jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntettének büntetési tétele a Btk. 408. § a) pontja értelmében három évig terjedő szabadságvesztés és a tőkebefektetési csalás büntettének büntetési tétele a Btk. 411. § a) pontja szerint három évig terjedő szabadságvesztés, megállapítható, hogy a felperes által állított kárral okozati összefüggésbe hozható bűncselekmények büntethetőségének elévülése a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti elévülési időt nem hosszabbítja meg.

[31] A Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált.

A Ptk 360. § (1) bekezdése értelmében a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes.

[32] Az elsőfokú bíróság – helytállóan és a felek által a fellebbezésükben nem vitatottan – az elévülési idő kezdetét az adásvételi szerződések alapján történt befizetések időpontjához kötötte, mivel a felperes vagyonában ekkor következett be értékcsökkenés.

Ehhez képest az ötéves elévülési időszak a 2001. május 8-án megfizetett 7.000.000 forint és 2.600.000 forint – mindösszesen 9.600.000 forint – tekintetében 2006. május 8-val, a 2001. november 9-én megfizetett 400.000 forint összeg vonatkozásában 2006. november 9-ével, a 2003. április 18-án megfizetett 1.100.000 forint összeg tekintetében 2008. április 18-val letelt. (A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság megállapítását annyiban pontosítja, hogy a 2003.

április 18-i teljesítésre tekintettel az 1.100.000 forint összeg vonatkozásában az elévülési idő nem 2008. január 1-jével hanem 2008. április 18-ával telt el.)

Az alperessel szemben bűncselekménnyel okozott kár címén ezt követően, 2010. január 13-án 22.996.224 forint összeg erejéig történt igényérvényesítés az elévülés megszakítására nem lehet alkalmas.

[33] Ugyanakkor az elsőfokú bíróság elmulasztotta annak vizsgálatát, hogy a lefolytatott büntetőeljárásban a felperes polgári jogi igényének érvényesítése az elévülés megszakítására, illetőleg az elévülési idő nyugvásának előidézésére alkalmas-e.

[34] A polgári jogi igény büntetőeljárásban érvényesítése a követelés bírósági úton érvényesítésének minősül, így az elévülés megszakadását eredményezi. Az elévülés az azt megszakító eljárás jogerős befejezése után kezdődik újból (BDT2002. 694.).

[35] A csatolt nyomozati iratokból kitűnően a felperes polgári jogi igényét a büntetőeljárásban tett feljelentésében, 2004. február 12-én jelezte, majd azt a 2004. október 20-i meghallgatása alkalmával is előterjesztette 22.996.224 forint tőke és annak kamataiban megjelölve. E polgári jogi igényt tartalmazó vádirat a bíróságra 2006. augusztus 3. napján került benyújtásra, vagyis e napon a követelés bírósági úton történő érvényesítése a Ptk. 327. § (1) bekezdésében írt, az elévülést megszakító hatállyal megtörtént.

A vádiratban foglalt polgári jogi igény a felperes vonatkozásában tartalmazta mindazon adatokat, amelyek a kereset érdemi elbírálásához szükségesek, és amely alapján a kötelezett a vele szemben támasztott követelést azonosítani tudta, ezért az elévülés megszakadásának a GKT 72/1973. számú állásfoglalásban foglalt feltételei teljesültek.

[36] A Fővárosi Ítéltábla rámutat arra, hogy a Ptk. 327. § (1) bekezdéséhez fűződő egyöntetű, majd az új Ptk. bevezetésével a szabályozás szintjére is emelt gyakorlat értelmében a bírósági eljárás jogerős befejezéséhez a befejezés módjától függően eltérő joghatás fűzhető az elévülés szempontjából. E joggyakorlat szerint a követelés kötelezettel szemben bírósági eljárásban való érvényesítése az elévülést a Ptk. 327. § (1) bekezdése értelmében akkor szakítja meg, ha a bíróság az ügy érdemében eljárást befejező határozatot hozott. Amennyiben a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, vagy a pert jogerősen megszünteti, úgy a keresetlevél beadásához fűződő joghatályok elenyésznek, köztük az elévülést megszakító hatás is.

Mivel a büntetőeljárásban a felperes polgári jogi igénye érdemben elbírálásra nem került, az eljárás sikertelenségének az következménye, hogy a polgári jogi igény benyújtásához fűződő joghatályok elenyészése folytán az igényérvényesítés az elévülési idő megszakítására nem volt alkalmas.

[37] Figyelemmel azonban arra, hogy a polgári jogi igény büntetőeljárásban érvényesítésével a büntetőeljárás peres szakaszának folyamatban léte alatt a követelés másik eljárásban nem érvényesíthető, megállapítható, hogy a büntetőeljárás peres szakaszának folyamatban léte alatt az elévülés a Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján akkor is nyugszik, ha a büntetőper a polgári jogi igény érdemi elbírálása nélkül fejeződik be. (Erre a következtetésre jutott a Kúria a jelen tényállással lényegében egyező feltételek mellett Pfv.III.21.332/2016/8. számú határozatában).

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint e tényen nem változtat az a körülmény sem, hogy a felperes a büntetőeljárás folyamatban léte alatt, 2010 január 13-án bűncselekménnyel okozott kárból eredő igényt érvényesített az alperessel szemben, és a polgári perben eljáró bíróság a keresetlevélét idézés kibocsátása nélkül, a Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontjára hivatkozással nem utasította el.

A büntetőeljárásban mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság elutasította a felperes polgári jogi igényét arra tekintettel, hogy a büntetőeljárásban sértettnek nem minősül. Mivel az elsőfokú bíróság e rendelkezésével szemben fellebbezésnek nem volt helye, a polgári jogi igény elbírálása szempontjából érdemi döntésnek a másodfokú bíróság a járulékos kérdésekre is kiterjedő döntése minősül. Ennek folytán a másodfokú ítélet meghozatalának időpontjáig a felperes jog szerint nem volt abban a helyzetben, hogy igényét bíróság előtt egyéb úton is érvényesíthesse, ezért az elévülés a vádirat benyújtásának 2006. augusztus 3-i időpontjától 2013. november 20-ig nyugodott. Az elévülés nyugvásának tartama alatt, 2010 január 13-án igényérvényesítés történt a bíróság előtt a bűncselekménnyel okozott kár iránt.

[38] Mindezekre tekintettel az állapítható meg, hogy a 2001. május 8-án esedékes összesen 9.600.000 forint kárigény tekintetében az elévülési idő 2006. május 8-án anélkül telt el, hogy az elévülés megszakadt volna, és ezen időszakban az elévülés nyugvása sem állapítható meg. Erre tekintettel a felperes követelése e részben elévült, az bírói úton nem érvényesíthető.

[39] A 2001. november 9-én, valamint a 2003. április 18-án esedékes követelések elévülési ideje ugyanakkor 2006. augusztus 3-tól kezdődően az igény tényleges érvényesítéséig nyugodott.

[40] A Fővárosi Ítéltábla a fentiekre tekintettel azt állapította meg, hogy a felperes 9.600.000 forint kártérítés iránti igénye elévült, míg további 1.500.000 forint kártérítési igény bírói úton érvényesítése nem kizárt.

[41] A Fővárosi Ítéltábla az alperes fellebbezésében foglaltakkal szemben kiemeli, hogy – miként arra az elsőfokú bíróság is helytállóan rámutatott – a felperes követelését az alperes deliktuális felelőssége alapján mint magánszeméllyel szemben érvényesíti; a bűncselekménnyel okozott kár elbírálására – egyéb, speciális szabályozás hiányában – a Ptk. 339. §-ában foglaltak az irányadók (BDT2015. 3364/I-II.).

Ennek folytán nem lehet helytálló az alperes azon hivatkozása, miszerint a felperes elmulasztotta hitelezői igényét a felszámolási eljárásba bejelenteni, így követelést nem érvényesíthet, tekintettel arra, hogy a felperes követelését nem a szövetkezettel szemben érvényesíti.

[42] A Ptk. 339. § (1) bekezdése értelmében aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

[43] A Fővárosi Ítéltábla 2007. április 6-án kelt 16.Gf.40.490/2006/5. számú, jogerős, felülvizsgálati kérelemmel nem érintett ítéleti rendelkezéseivel kötelezte az akkori I. rendű alperes B Sz.-et a felperesnek 11.100.000 forint vételár és kamatai megfizetésére. E megítélt követelés összege egyezik a jelen kártérítési kérelem alapjául szolgáló befizetések együttes összegével.

A felperes állítása szerint a kára fennáll, és ezzel szemben az alperes nem igazolta, de nem is állította, hogy a megítélt összeg a B Sz.-tel szembeni felszámolási eljárásban egészében vagy részben megtérült volna. Az elsőfokú bíróság ezért nem tévedett, amikor a felperest a befizetések miatt ért kárt bekövetkezettnek tekintette.

[44] Az elsőfokú bíróság azon megállapításához fűződően, amely szerint a kártérítés tényállási elemei közül a jogellenes magatartás a büntető ítéletben foglaltak alapján megállapítható, a Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy a bűncselekmény elkövetésének megállapításából következő jogellenesség nem jelenti automatikusan a büntetőeljárásban sértettnek nem minősülő felperesnek okozott kár tekintetében az ezen károkozó magatartás

jogellenességének megállapítását. Figyelemmel azonban arra, hogy a bűnösség kérdésében a polgári perben eljáró bíróság kötve van, és az alperes a büntetőeljárásban is vizsgált cselekménye folytán a felperes által állított befizetések megtörténtét és a bűncselekménnyel fennálló okozatosságát az alperes a per során nem tette vitássá, az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a felperest ért kár vonatkozásában is az alperes magatartásának jogellenességét.

[45] Az elsőfokú bíróság ugyancsak helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a B Sz. igazgatóságának elnökeként, azt ténylegesen működtető személyként az alperes önálló felelőssége a felperest ért kárral kapcsolatban megállapítható. A Fővárosi Ítéltábla ugyanakkor kiemeli, hogy az alperes felperessel szembeni kártérítési felelőssége nem felelősség áttörésen, hanem önálló, szerződésen kívül (bűncselekménnyel) okozott kárért fennálló felelősségen alapul. A felperes sem hivatkozott olyan jogszabályhelyre, amelynek alapján a szövetkezet kötelezettsége teljesítéséért a szövetkezet igazgatósági tagját mögöttes helytállási kötelezettség terhelte volna.

Ugyanakkor – mint arra a Kúria a Pfv.III.21.332/2016/8 számú ítéletében is rámutatott – a valamely cég eszközként való felhasználásával megvalósított károkozásért való önálló felelősséget jogszabály nem zárja ki.

[46] Jelen ügyben helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy a szövetkezetet a jogrenddel ellentétesen működtető, annak elkülönült jogi személyiségét a saját egyéni érdekei, vagyona javára visszaélészerűen felhasználó alperes önálló felelősséggel tartozik a bűncselekménynek is minősülő, nem a szövetkezet magatartásának betudható cselekményéért. A jogi személy elkülönült felelősségével való visszaélés folytán „a felelősség áttörésének” intézményét a joggyakorlat is ismeri (3/2014. számú gazdasági elvi döntés). E felelősség jogalapja a Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdése, valamint 5. § (1) és (2) bekezdése; a joggal való visszaélés tilalma, illetőleg a jóhiszeműség és tisztesség polgári jogi alapelvének érvényre juttatása. Helytállóan hivatkozott az elsőfokú bíróság a Szegedi Ítéltábla Polgári Kollégiumának a jogi személy elkülönült felelősségéről és a felelősség „áttöréséről” szóló 1/2005. (VI.17.) számú kollégiumi véleményében foglaltakra, valamint a BDT2017. 3718., BDT2014. 3111., BDT2012. 2727. és BDT2008. 1802. számú eseti döntésekben kifejtett álláspontra is.

Alaptalanul hivatkozott az alperes arra, hogy e joggyakorlat csakis a jogilag létező, működő jogi személy esetében lehet irányadó; a magánszemély Ptk. 339. §-a alapján fennálló felelőssége szempontjából e körülmény ugyanis nem bírhat relevanciával.

[47] Helytállóan jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy a Ptk. 348. § (1) bekezdésének alkalmazása a kárfelelősség megítélése kapcsán fel sem merülhet; a jelen

per tárgya nem a szövetkezet tagja által a tagsági jogviszonyával összefüggésben harmadik személynek okozott kár megtérítése.

[48] A Fővárosi Ítéltábla nem találta kizártnak a kártérítés követelését a Ptk. 4. § (4) bekezdésében foglaltakra tekintettel sem.

[49] A Kúria a jelen perben hozott Gfv.IX.30.355/2007/11 számú végzésében is rögzítette, hogy az alperes üzletszerű betétgyűjtésre irányuló szándéka a felperes előtt rejtve maradt, a felperes befektetési céllal kötött adásvételi szerződést; a szerződéskötés körülményeiből nem lehetett arra következtetni, hogy befektetési céllal kölcsönszerződésre irányult volna szándéka.

Az alperes vagyoni kár okozására irányuló szándékos magatartásával szemben nem tekinthető felróhatónak a felperes mint károsult üzleti élet szereplőibe vetett általános bizalma. A felperesnek az ügylet megkötését célzó magatartása – az ügylettől várt nyereség kirívóan magas összegét is mérlegelve – a nem üzletszerű gazdasági tevékenységet folytató magánszeméllyel szembeni elvárásokhoz képest felróhatónak nem minősül, az alperes szándékos károkozó magatartásért fennálló felelősségének sem a kimentésére, sem a mérséklésére nem adhat alapot.

[50] A per irataiból megállapíthatóan az alperes a 2019. június 20-i tárgyaláson tett nyilatkozatával vitássá tette a felperes keresetének összecszerűségét is, így nem helytálló a felperes fellebbezésének azon hivatkozása, miszerint a követelés összegét érintően vitatás nem érkezett.

[51] A felperes általi befizetések nem vitatottan 11.100.000 forint összeget tesznek ki. Ehhez képest a felperes a követelése összegét az értesítésben vele közölt üzletrészi értékhez igazodva jelölte meg.

Mivel a felperes a követelését az alperes által bűncselekmény elkövetésével okozott kárként jelölte meg, és nem a szövetkezettel kötött szerződésben a szövetkezet által vállalt visszavásárlási érték megfizetését kéri, továbbá az alperes károkozó magatartásával összefüggésben a szövetkezetben meglévő üzletrész tényleges kifizetéseket meghaladó névértéke nem is értelmezhető, a felperest ért kárként csakis az alperes károkozó magatartásával, azaz a bűncselekmény elkövetésével összefüggésben általa teljesített befizetések vehetők számításba.

A Fővárosi Ítéltábla büntetőügyben hozott, 2013. november 20-án kelt 3.Bf.344/2012/95. számú jogerős ítéletének indokolásából is kitűnően az értékpapír kiállítása nélküli szövetkezeti üzletrész ténylegesen nem létezett, az értékkel ténylegesen nem bíró üzletrész elszámolása bűncselekményt valósított meg. Kitűnik abból továbbá, hogy a szövetkezet a megalakulásától kezdve fizetéseképtelen volt; az ígért tőkét és annak hozamait csak a folyamatosan bevont újabb befektetői tőkéből tudták kielégíteni; ha a befektetők az üzletrészeik értékének kifizetését kérik, az eszközök könyv szerinti értéken nem nyújtottak volna fedezetet a kötelezettségekre.

Ennél fogva a felperest ért kár összege e névleges üzletrész értékhez semmiképpen sem igazodhat; a felperes az általa befizetett összegre, valamint annak a befizetés mint károkozás időpontjától számított késedelmi kamatának a követésére jogosult.

[52] A fentiekre is tekintettel a tényleges befizetéseket meghaladó kár összegének bizonyítására nem alkalmas az A-H V Sz. fennálló üzletrész, valamint annak értéke tekintetében kiadott igazolása sem, az abban megjelölt érték csak névleges, a felperest ért vagyoni hátrálynak e névérték ki nem fizetése nem tekinthető.

A felperes által hivatkozott, a büntetőeljárásban hozott, zár alá vételt elrendelő végzésben meghatározott összeg a polgári perben eljáró bíróságot nem köti, továbbá az is megállapítható, hogy a büntetőeljárásban éppen a felperes bejelentése alapján határozták meg ilyen értékben, az egyébiránt érdemben el nem bírált polgári jogi igénye megtérülésének biztosítására alkalmas összeget.

[53] Az elsőfokú bíróság a felperes által kért nyomozati iratokat beszerezte, azokra tekintettel hozta meg határozatát. A felperes által beszerezni indítványozott iratok tartalmáról a felperest a 2019. május 23-án kelt végzésével tájékoztatta, megállapítva, hogy a szerződések 11.100.000 forint teljesítését igazolják. Az elsőfokú bíróság végzésével felhívta a felperest a követelésösszegezésének igazolására.

Miután a Pp. 3. § (3) bekezdése értelmében a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása a feleket terheli, nem helytálló a felperes azon hivatkozása, miszerint az elsőfokú bíróságnak hivatalból további bizonyítékot kellett volna beszereznie.

Mindezek folytán az elsőfokú bíróság helytállóan utasította el a felperes üzletrésze névértékéhez igazodó, a tényleges befizetéseket meghaladó 11.866.224 forint tőke és annak kamatai követelését.

[54] A felperes a fellebbezésében a kár összege után – a korábbi keresetétől eltérően – a befizetések időpontjától kezdődően kívánt késedelmi kamatigényt érvényesíteni.

[55] A Pp. 247. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú eljárásban a keresetet megváltoztatni nem lehet.

A Pp. 146. § (1) bekezdése értelmében a felperes a keresetét az elsőfokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig változtathatja meg.

Az (5) bekezdés c) pontja értelmében nem keresetváltoztatás az, ha a felperes a keresetét leszállítja, illetve az eredetileg nem követelt járulékokra vagy a követeléseknek, illetőleg a járulékoknak a per folyamán esedékessé vált részleteire is kiterjeszti.

[56] Mivel a felperes a fellebbezésében a követelését az eredetileg nem követelt járulékokra, a 2001. május 8-ától, 2001. november 9-étől, illetve 2003. április 18-ától esedékes késedelmi kamatokra terjesztette ki, ezért ezen igény előterjesztése a Pp. 146. § (5) bekezdés c) pontja értelmében keresetváltoztatásnak nem minősül, az nem ütközik a keresetváltoztatás Pp. 247. § (1) bekezdésében megfogalmazott tilalmába. Ennek megfelelően foglalt állást a Fővárosi Ítéltábla a 16.Gf.40.203/2020/2., 10.Gf.40.614/2011/7. és a 14.Gf.40.525/2017/3. számú határozataiban is.

[57] Mint azt az elsőfokú bíróság is helytállóan rögzítette, a Ptk. 360. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel az esedékesség időpontja megegyezik a károsodás, azaz a befizetések folytán a felperes vagyona csökkenésének időpontjaival. Ebből következően a felperes az elévüléssel nem érintett 400.000 és 1.100.000 forint kártérítés mint tőkeösszegek után a befizetések 2001. november 9-i és 2003. április 18. időpontjaitól kezdődően jogosult késedelmi kamatra.

[58] A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a kártérítés elévült 9.600.000 forint összegével a 11.100.000 forint marasztalási összeget 1.500.000 forintra leszállította, ezen 1.500.000 forint esetében a kamatkövetelés kezdő időpontját 400.000 forint vonatkozásában 2001. november 9., míg 1.100.000 forint tekintetében 2003. április 18. napjában állapította meg. Az ítélet ezt meghaladó, a keresetet 11.866.224 forint és járulékai tekintetében elutasító,

a per megszüntetése iránti kérelmet elutasító rendelkezéseit szintén a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta.

[59] Az alperes fellebbezése az 1.500.000 forint marasztalási összeg és járulékai tekintetében eredménytelen maradt, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az ítélet késedelmi kamat mértékére vonatkozó, egyébiránt mértékében kifejezetten nem is vitatott rendelkezéseit ugyancsak helybenhagyta.

[60] Az alperesnek a per főtárgya tekintetében benyújtott fellebbezése részbeni eredményességéhez képest a pernyertesség- pervesztesség aránya módosult, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet e rendelkezéseit is a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatva a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése alapján állapította meg a perköltség viselésének kötelezettségét.

Az alperes fellebbezésében helytállóan hivatkozott arra, hogy a pertárgyérték és a pernyertesség-pervesztesség megítélése szempontjából a 22.996.224 forint megfizetése iránti keresetet kell figyelembe venni. A ténylegesen megítélt 1.500.000 forinthez képest a felperes 6,5%-ban lett pernyertes, míg az alperes pernyertessége 93,5%-os. A Fővárosi Ítéltábla az alperes jogi képviselőjének ügyvédi munkadíjaként az elsőfokú eljárásban a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (IM rendelet) 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerint meghatározott, a pernyertességéhez igazodó mértékű 832.044 forint, a másodfokú eljárásban az IM rendelet 3. § (4), (5) és (6) bekezdése, valamint a 4/A. §-a alapján megállapított, ugyancsak a pernyertességéhez igazodó 93.500 forint plusz áfa, az újra megismételt másodfokú eljárásban szintén a fentiek alapján megállapított 46.750 forint plusz áfa – mindösszesen 972.294 forint – összeget állapított meg.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd munkadíjáról a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 87. § (2) bekezdése szerint rendelkezett, a díj összegének megállapítása nélkül meghatározva, hogy annak viselésére ki köteles, illetve meghatározva a perköltség viselés arányát. A felperes és az alperes személyes költségmentességi jogára tekintettel a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. § (2) bekezdése értelmében a pártfogó ügyvéd díját teljes egészében az állam viseli.

[61] Az eljárás során felmerült az állam által előlegezett 897.700 forint, majd a keresetfelemlés következtében további 482.073 forint kereseti illeték, 231.700 forint fellebbezési illeték és szintén 231.700 forint felülvizsgálati illeték és a megismételt eljárásban 1.197.000 forint fellebbezési illeték azzal, hogy a hatályon kívül helyezés folytán az újra megismételt eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 51. § (1) bekezdése értelmében illetékmentes.

A felmerült illetéket a felek személyes költségmentessége folytán a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése és a perindításkor hatályban volt, ezért alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2020. május 26.

dr. Rutkai Éva s.k.

a tanács elnöke

dr. Kolozs Balázs s.k.

előadó bíró

dr. Molnár József s.k.

bíró

A kiadmány hitelül: